

Մեզ հաղորդում են, որ ձեռնարկում տեսիլ օգնականի պաշտօնը (սակագրի-րակացությունը) յանձնել են արժանա-պատիւ Անդր փարպապետին, իսկ հայոց լեզուի ուսուցիչը նշանակում է պ. Ն. Գարամանցը պ. Մ. Պալանյանի տեղ-որին թողնել է նշանակում տարեկան 600 ռուբլի Սա արվարի երեքի է:

Լուսն են, որ այս տարուայ ձեռնար-րանաւարտները Գարեգին սարկաւադ Պետրոսեանը ու Էջմիածնի հայտնով Վե-նետիկէ ուղարկում հայոց լեզուն հիւ-նովին ուսուցանողներու համար: Չէ կա-րելի համակրութեամբ չվերաբերուել զէպի այդ որոշումը, մեզանում քաջ հայ-կաբաններ կատարեալ սով է:

Այս օրերս ու Էջմիածնի ուղեւորում են նորաւարտ ձեռնարկաներից եր-կուսը հոգեւոր կրօնական ստանալու համար:

Նաւթաղի շահագործողները համապետրի խորհրդի հաւաքած տեղեկութիւններից երևում է, որ Ասապից ծովի վրայում սոյն 1890 թուի յունուարի 1-ից մինչև օգոստոսի 1-ը 82,900,159 պոտը նաւթ է արտահանուած, իսկ անցեալ տարի նոյն ծովի վրայում է նոյն ժամանակամիջո-ցում արտահանուած է 67,952,445 պո-րաթումից յունուարի 1-ից մինչև օգոս-տոսի 1-ը 27,400,029 պո նաւթ է ար-տահանուած, իսկ անցեալ տարի նոյն ժամանակամիջոցում արտահանուած է 22,558,137 պո:

Առկալի ուսուցանողները չըջանի հոգաբարձու պ. Սանտրոնի երկուշաբթի օգոստոսի 20-ին Արաւիկայում թիֆ-լիս վերադարձաւ: Նա երկու ամիս ար-ձակուրդ էր խնդրել:

ԽԱՆԳԵՆԻԻՑ.—Օգոստոսի 10-ին մեր նախկին ուսուցիչ, այժմ նորոգեալ Պետ-

րոս քահ. Տէր-Յովհաննիսեանի քառա-տունքը լրանալով՝ Շուշուց եկաւ Թան-քնդի Սպարտակի 12-ին առաջին պո-տարագը մատուցանելուց յետոյ նորոշ-ման ներկայացաւ ժողովրդին, որ շատ սի-րով ընդունեց նրան:

Նոյն օրը հայ խանութպանները փա-կել էին խանութները, ի պատիւ նորոշ-մայի:

Մինչև օրս Թանքնդու հայր կիրակի օրերին խանութ չէ փակած, այժմ չը-նորհիւ նորոգեալի աղբու քարոզներին, տանուտէր պ. Յարութիւն Շաղաբեանը հրամայել է խանութպաններին, որ կիրակի օրերը խանութ չըմանան:

Յոյս ունիմք որ պ. տանուտէրը Ժա-նապետեանը կ'կատարէ այդ բարի գոր-ծը:

ՄԱՆԳԼԻՍԻՑ.—Ահա մի քանի ամառ է, որ գտնուած են Մանգլիսում և յա-ճախելով եկեղեցի լուսն են քաւականի լաւ երգեցողութիւն: Ինչ ասել կուզէ, որ այդ երգեցողութիւնն ասելի մեծ նը-շանակութիւն կ'ունենան, եթէ որ Ման-գլիսի եկեղեցին ունենար իւր զարդը: Եւ ասա կիրակի, օգոստոսի 12-ին, մի քանի պարոններ դալով այդ մեծ պա-կասութիւնը, ժողովեցին փոքր ինչ գո-ւանք և զեռ նորոգել են նոյն նպատա-կի համար ներկայացուած էլ տոյս: Այդ օրը սրբոյ Աստուածածնայ տօնն էր և սովորականից ասելի բազմութիւն կար ե-կեղեցում, բայց, զբաղաւորաւ երգեցո-ղութիւնն մի այնքան էլ կանոնաւոր չէր:

Մինչև այդ ժամանակ եկեղեցում եր-գում էին մի քանի պարոններ, որոնք իրենց երգեցողութեամբ քաւականու-թիւն էին տալիս ժողովրդին: Բայց օգոս-12-ի հանդիսաւոր օրուայ սովոր նոր խումբ կազմուելով և որպէս հարկն է պատրաստուելու ժողովանկ չլինելով երգեցողութիւնը անքան էլ յաջող չէր:

Նրա հարցերին և կոչումը հրում էր ամե-նափոքր սխալի համար:

Առաջին օրերն միայնակութեան ժա-մանակ իւր նոր տան մէջ երկնայնաբա-մունք էր գտնուած, բայց շատով նրան անտանելի տիրութիւն տիրեց:

Ինչ անէ ամբողջ երկար օրերին այդ տխուր տան մէջ առանց յարեկամների, առանց ընկերների, առանց խաղի: Ինչ անեն այդ փոքրիկ աղջկայ փոքրիկ ան-դամները, որոնք չարժեքութիւն են պա-հանջում, այդ խնկը, որը պարտաւոր է զարգանալու, այդ սիրտը, որը կրօնը է ուրիշ: Ճաշից յետոյ, երբ պ. Բոնի-ֆասը գնում էր ծովի սփը հաղաւթաւո-րոյնը և կենդանիներ վնասելու, իսկ Հերարուզան գնում էր եկեղեցի կամ հիւր, Լիզան բուրբուլին մնակ էր ժը-նում անսպասու աղբու:

—Ինչու եւ չեմ կարող այտուելից հե-ռանալ, տխուրութեամբ հարցնում էր ինքն իրեն մանուկը:—Ինչու մայրիկս, որը այնքան սիրում էր ինձ, ուղարկեց ինձ այստեղ, որտեղ ինձ ոչ ոք չէ սի-րում:

Այնտեղ, ծովի ափին, այնքան կեանք և յոյս կար, բայց առանց ընդ որդի դա-նապան և աղմկալի խոնքի մէջ, նրանց հետ և պ. Բոնիֆասը, ոչ ոք, ոչ ոք մի փոքր անգամ գործ չունէր այդ թշուառ, միայնակութեան մէջ տանջուող երեխա-յի հետ:

Երբեմն նստելով մի մեծ ծառի տակ նա աշխատում էր զարթեցնել իւր յի-շողութեան մէջ թանկալի անցեալը: Ժողովրդի մօր երևալի գծագրութիւնն և հիւանդի ընդող գլխով, հիւանդի որ պլնդ սեղանում էր նրան իւր սրտին... Յետոյ յոյնած աչքերը քիչ քիչ ծածկուած էին և թող զուլիւր նիւթնով ընկնում էր կանաչ խոտի վրայ:

Մի անգամ աղջկայի մոտացութիւնից հանց կատուի մոտացը: Այդ առաջին անգամն էր, որ նա Յէկանում կատու էր տեսնում: Նա զգուշութեամբ կանչել կատուին, ինչպէս Պարզութեան իրենց տա-

թիւն խորին մտնակցում էին մի-քանի քաւական լաւ երգող օրերո-րէն և առաջուայ երգիչները լացի պ. Խիչոր կատակարում էր առաջուայ խոմ-բը: Գոյիկ էր հարկէ օրերոյններին եռա-նգը բայց հարկաւոր էր, որ խորի յար-գելի անդամներն աշխատէին նախ ի-րենց համար փորձուած պարագլուխ գտնել, որպէս զի ամբողջ երգեցողու-թեան միջոցին ոչ ոք չէր կորցնէին և ոչ էլ չլիւղէին և չխմանային, թէ ինչ են երգելու: Բնականաբար այդ դերը կարող էր կատարել պ. Խ., որի օգնութեանն էին դիմում նոյն իսկ փարձերի ժամա-նակ:

—Ինչպէս ըստ ամառանոցներում, այնպէս էլ այստեղ այս տարի մեծ աղ-մութիւն կար: ասում են մօտ 8—900 տնտուր: Ամառս անցաւ լաւ, ամառանոց եկողները գոհ են և արդէն սկսել են, թէ և անկողնայ, վերադառնալ ըստը:—Հա-տերն ուսուցչական պաշտօնն ունին, շա-տերն էլ ուսմարաններում տղերք:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԷՐՍՏԻՐԱՊՈՒ.—Օգոստոսի 5-ին, կիրակի օրը երևանի թեմակալի Գեր-թարխանը Երեւանից ժամանելով տեղե-ր փառաւոր հանդիսակատարութեամբ օծեց տեղիս Աստուածածին եկեղեցին ըստ իւր հայ հասարակութեան ներկայու-թեամբ: Սրանցից շատերը շտապել էին ներ-կայ գտնուել նոյն գեղեցիկագոյն հանդիսին մերձակայ հայ գեղերից և Կարս քաղա-քից: Հետեւեալ օրը, օգոստոսի 6-ին ու Փրկիչ եկեղեցում Գեր. Թորանորդը քա-հանայ ձեռնադրեց Երևանի թեմակալն զարդի ուսուցիչ պ. Արամ Մեկանյան: Միտումը նորոգեալ քահանան նշանա-կուած է թեմական տեսուչ երևանի թե-մի եկեղեցական-ծխական զարդերի:

Նր կանչում էր իւր կատուին՝ «Մարտ-Մարտ»: Բայց տեսնելով, որ կատուն չէ չարժեքում, ինքը կամեց մօտեցաւ: Նը-րան, իսկ մի չէկ-միկարդոյն անդորհան-գեղեցիկ կատու էր: Աղջկայ մօտեցաւ միջոցին նա դուրս ձգեց մէջքը և մըր-մաւայ, Լիզան սկսեց մամուկով կամեց վաղաքը, յետոյ վերջապէս վերցրեց նրան և աստիկ համբուրեց: Այդ առա-ջին արարածն էր պ. Բոնիֆասի տանը, որին նա կարողացաւ համբուրել:

Այդ օրից փոքրիկ Լիզան էլ առանց գործի չէր մնում և այլ եւ իրեն ըստ-բախտ չէր զգում: Նա պարագլուխը, քա-րեկանութիւնը գտաւ, որի մէջ կեդրոնա-ցրեց իւր սիրտը ամբողջ ուժով, իւր վի-րաւորութեամբ փոքրիկ սրտի բոլոր քնքը-թիւնը:

Վատումը դարձաւ նրա բարեկամը, հա-ւատարմաւորը, խաղալիքը: Նրա պա-րոնը Ամեն անգամ ճաշից յետոյ, երբ Հերարուզան դուրս էր գնում, կատուն, որն անխնայ գիտէր խնամատարուհու սո-վորութիւնները, անպատճառ գալիս էր իւր փոքրիկ բարեկամուհու մօտ: Նա վիհանջութեամբ լսում էր, աչքերը խփելով, Լիզայի անկողն սիրտ խօսքերը և չէր կանգաւորում նրան իրեն համբու-րել և փաղաքելու: Որքան նրա սիրտը կուզէր, Լիզան նրան կամ վերցնում և չարժում էր ինչպէս փոքր երեխայի, կամ պաղկեցնում էր իւր մօտ կանաչ խոտի վրայ, կամ նրա հետ տապանակի էր խաղում: Կատուն էլ առաջակտրուկի էր խաղում Լիզայի հետ, թռչկոտում էր, թաղ էր կնիւմ ձեռքերի հետը, մաղ-կում էր պատերի վրայ և պէտք էր տես նեղ աղջկայ ուրախութիւնը և հիւսկուն-քը: Նա ծիծաղելի թուլանում էր: Նա մինչև անգամ չէր կատարում, որ պ. Բոնիֆասը ակամայ նրա անհող ուրա-խութեամբ վրայ էր դարձել: Այժմ, երբ ծովի հոսանքի ժամէր փոխուելին, նա ճաշից յետոյ մնում էր իւր առանձնա-սենեակում, որի լուսամուտները զէպի

համար: Վերջինից երկու ուրախալի օրերը «Նար-Կար»-ի միջոցով հաղորդելով ըն-թերցողներին՝ մեզ ցանկանում ենք փոքր ինչ ընդարձակ խօսել յիշեալ երկու իրո-ղութիւնների մասին:

Ս. Աստուածածին եկեղեցին, եթէ չենք սխալուած, սկսեց կառուցուել 1882 թուի ամառուանից, այսինքն հենց այն օրուանից, երբ շինուել սկսեց այն ժա-մանակուան «վիճակային», իսկ այժման «ս. Փրկիչ եկեղեցու» աղայոց երկրա-սեան» անունը կրող դպրոցը: Ել չենք խօսում, թէ ինչպէս հին եկեղեցին ըստ-ղուց, ինչպէս ըստղուց, ինչ նպատակով քանդեցին, ինչ եղանակով շինութեան վերակացուներ ընտրուեցին, ինչ յատա-կազմով կամ համարադասութեամբ զոր-զոր առաջ տարուեցաւ: Եւ այն ժա-նը, խոստանում ենք յետոյ գրել և որ-քան պահանջողի սիրտը կը ցանկանայ այնքան ասելի մանրամասն: Առ այժմ ես ուզում եմ հաստատել երկու բան: Նախ թէ մեր աղքատագոյնը, մեք էլ հետը ի հարկէ, աղքատ ու հպարտ ենք և երկրորդ՝ թէ մեր փողերի տէրը չենք: Մեր երկու մեղադրանքն էլ մեք պարտաւոր ենք հաստատել, եթէ չենք ուղղում բարեբանութիւն հաշակուել:

1876 թուին օծուեց մեր ս. Փրկիչ հրաշակեալ եկեղեցին, դեռ նրա կաթու-ղիկի կոտորածով փայտեայ խաչը չը փորած՝ մեք 14 տարի յետոյ շինեալ և օծում ենք ս. Աստուածածին եկեղեցին, որի կաթուղիկի և երկու փոքրիկ դռ-բերի վրայ թէ և ոսկեգոծ խաչեր ենք տնկում, բայց զանգակատան կաթուղի-կին երբեք չենք էլ ձեռնարկում, այլ նը-րա տեղ փոխադրում ենք հին եկեղեցու տախտակաչէն և քամուց օրորուող դա-նակատան գմբէթը, որ զիւղական խա-խուլ եկեղեցիների դանգակատան գմբ-

այգին էին նայում:

Առաջին անգամ, երբ նա տեսաւ, թէ ինչպէս իւր եղբոր թուր բարձրաձայն ծիծաղելով վազում է այդուր կատուի ե-տին, նրան իր խաչը, որ այդ աղաղակը խանգարում է իրեն պարագլուխ և մինչև անգամ կամեցում էր երեխային խա-նոց տանել տալ: Բայց բարեբաղդաբար, աղջիկը յանկարծ զաղարկեց ծիծաղելուց, նստեց կատուի հետ խոտի վրայ և սկսեց հանդարտ փաղաքել և համբուրել նրան, այնպէս որ զիւղականը կարող էր ա-ռանց արդիւր չարտասելի իւր գործը Միայն ժամանակ չառ ժամանակ նրա աչ-քերը ակամայ դառնում էին երկու քա-րեկանների, քիչ քիչ, օր օրի վրայ նրա աչքերը ընտելացան այդ տեսարանին և երեխայի ծիծաղն անգամ էլ անտանե-լի չէր երևում նրան:

Մի երկու օրից յետոյ ձերանին ար-դէն ինքն էր աչքերով փնտռում կատուի հետ խաղացող ժամկանը և մինչև ան-գամ նրանց համար մոտանում էր իւր զրարուցները: Մի օր նա այնտեղ հա-տաւ, որ ձգեց իւր գործը, կրթնեց լու-սամուտին և սկսեց զուարճանալ, դիտե-լով եղանակը, արեւի սաստիկ լոյսը և այլից, որից յետոյ նրա աչքերը կեդրոնանում էին կատուն ձեռքին բըռ-նած սիրտնով աղջկայ վրայ: Բայց դա ներքին չէր և պ. Բոնիֆասն ուղքի գա-լով, սաստիկ չիփոխեց:

IV

Երեկոյնները, երբ Հերարուզան պա-րում էր ընկու, Լիզան բաց էր անում լուսամուտը և ներս էր թողնում կատուին: Պաղկեցնելով նրան իւր մօտ, անհղին զանգակուլ վրայ, օրորող սկզբում երկար ժամանակ վրայն էր քնելու, նա մինչև վիզը ծածկում էր կատուն վեր-մակով: Առաւօտը, շտապով փոխադար-ձաբար բարեկ տալուց, նա դուրս էր թը-ղում կատուն և շտապում էր հագնուե-լու առանց ասելի Հերարուզայի օգնու-թեան պայտելու:

Մի անգամ Հերարուզայի բացակայու-

թիցն անգամ անշուք և տնկ է: Դեռ ս. Փրկիչ եկեղեցու ներքին անշուքութեան և անգարդութեան վրայ չմտածած՝ նորա-չէն ս. Աստուածածին եկեղեցին ենք տեսնում թափուր ամենայն դարից և զեռ չաւարտած ըստ պատշաճին: Ինչ է սրա պատճառը, եթէ ոչ աղքատու-թիւնը, աղքատութիւնը արտա չէ ի հարկէ, բայց երբ հետը միանում է և հպարտութիւնը՝ այն ժամանակ տեղու-տեղը կատարեալ արատ է: Չգիտեմք, թէ է մեր քաղաքացու ջուխտ ոտը մի կօշիկ խրում, ասելով, թէ՛ թէ և աղքատ ես, բայց անպատճառ հպարտ էլ պիտի լինի, թէ և փող չունի երեք եկեղեցի վաչկու: և համառ զարդարելու, կոկ ու մարդու պահելու, բայց անպատճառ զու-չորորդն էլ պիտի չինաւ, որ աւելի հը-պարտանաւ: Ել չեն ասում, որ նրան էլ ասելի խեղճ պահեաւ, որ քո տղիսութիւ-նը մի անգամ էլ զոյց տաւ: Լուսն ենք որ եկեղեցաշինութեան երդուեալ սիրահար ներքն այդ աստուածահայ զրաւմանից ձեռք չլինեցին: աղաղով մտադրուել են մի եկեղեցի էլ փանահէր կառուել չինելու: Ինչու այդպիսի եկեղեցիները դարձեալ ի հարկէ մի անգամ եւս տալացուցանելու աղքատ ու հպարտի առաւել:

Օգոստոսի 11-ի երեկոյնան նոր օծած եկեղեցում կնոջ մէկը ուրիշ բազմաթիւ կանանց հետ վերնատան մէջ՝ ճեղքելով տաղան էր ստալ անցնել: «Մեր կը քնե-առաջ, դու ուրիշ ես օր», հարցնում է ժողով կանոնած մի կին: «Նորոգե-ցիլ» պատասխանում է պաղճ դիտողը: «Երբեք մի էս օր», գնա մէկ ալ ժա-մը—«Փրկիչ», պատասխանում է իրաւ-կիցը: «Ես ժամը Դարցունն է», և չի թողնում նրան ստալ անցնել: Սրանց խօսակցութիւնը լսելով մի բայաղէցիկ կին՝ տու ու փուս դուրս է գալիս եկե-ղեցուց և ուղղակի տուն գնալով՝ եղե-լութիւնը պատմում է ամուսնուն ու

թեան ժողովանկ աղջիկը համարձակուե-ցաւ ներս տանել կատուն խոհանոցը: Այդուր ցուրտ էր, իսկ խոհանոցում տաք: Բարեկամները նստեցին վառարանի եր-կու կողմը: Վատումն աչքի տակով նա-լում էր բուխարու գլխին գրած կնոնով լի սերին, որը Հերարուզային էր, իսկ աղջիկը երկուս հայեացքը ձգեց զէպի մուտքը և երկուսն էլ սկսեցին կրակը դիտել:

Լիզան խորատուեց մտածմունքների մէջ:

—Էյ, անպիտան, սպասիւր դեռ դու: Լիզան սաստիկ անից սթափուեց և նրա աչքին մի զարհուրելի տեսարան ներկայացաւ: Վառեալ կոնձը մէջից կէս եղած ընկած էր յատակի վրայ, սերը թափած էր, կատուն փախչում էր խո-հանոցից, իսկ նրա ետևից թռչում էր Հերարուզայի փայտեայ ոտնամանը... Լուսեց թրթիկը և կատուն յուսահա-տակաւ ձայնը: Լիզան ամբողջապէս դո-ղաց և զառնապէս լաց եղաւ:

—Ո՛հ, ինչպիսի չարն է, զոյնց նա՛ լրին կորցրած:

—Միտք կը պահեաւ, թէ ինչպէս են կատուներին խոհանոց բերում, կատու-ղութեամբ պատասխանեց Հերարուզան: Միւս անգամ քեզ էլ կը հասնի:

Աղջիկը վայր ընկաւ: Եթէ մի փոքր և ծածկեց երեսը փոքրիկ ձեռքերով: Նրան պատեց ջրային ցնցում: Մի քանի բո-ւղէից յետոյ, նկատելով, որ խնամատա-րուհին այլ եւս ուղադրութիւն չէ դարձ-նում իւր վրայ, փոքրիկ աղջիկը կամա-ցով դուրս եկաւ այգին և սկսեց կան-չել Մարտին: Բայց Մարտին չէր պա-տասխանում ճաշից յետոյ էլի այգին գնաց, գնաց և երեկոյնան, իսկ կատուն չկար ու չկար: Չնայած, որ աստիկ ցուրտ էր, համարեա ամբողջ գիշերը նա լուսամուտի մօտ կանգնած սպասում էր իւր ընկերոջը: Բայց բոլորն ի դուրս: Այն ժամանակ նա սկսեց խիստ փնտռել կատուն: Նա երևակայել չէր կարող, թէ կատուն ստափած կարող է լինել

գանգատուելով ահ տալիս մարդուն, որ ինքը այլ ևս ժամ չի գնալ, մինչև բայցազեղցին էլ իւր առանձին ժամը չունենայ քաղաքում, երբի աշտոնից էլ ծագումն է առնում Փանահէր թաղում նոր եկեղեցի կառուցանելու միտքը: Երանի թէ այդ եկեղեցին շինելով էլ կարծեցեալ կարելիք վերջանալ, որ չենք կարծում: Եթէ այդ էլ չլինար, այն ժամանակ մեկ կրօնականը—հին ասիական ժամ, (ընկել Գիւրգիցոյ) —Աստուածածինը, Երգրուցցոց ժամ—Ա. Փրկչին Օտարականաց ժամ —Ա. Նշանն է Բայցազեղցոց ժամ—նոր շինողները անանուան, Եւ վախճում եմ, որ մի օր էլ Բիթլիսից կամ Հասան-Վալից կնոջ մէկին ժամից դուրս աննն է մենք հարկադրուած Բիթլիսցոց և Հասան-Վալիցի ժամ էլ տեսնենք՝ նոյնչափ անմարդու պահուելով, նոյնչափ կիսակատար, նոյնչափ անխառնազօր և նոյնչափ անշուք՝ ինչպէս բոլոր վերայիշեալները:

Այս մեր աշխի ընկնող աղքատութիւնն ու հպարտութիւնը:

Այժմ մի հարց. — Ա. Աստուածածին եկեղեցին շինելու կարելի կար արդեօք, պատասխանը մի մեծ Ո և Չ. ինչու: Փորձեցէք ու Աստուածածինաց պատկերը հետաքննել անտեղից և տանել Ա. Փրկչին, ու Նշանն է գլուխացոց և կեղեցին և մենք բոլորս կը տեսնենք: Թէ ինչպէս նոր օծած եկեղեցին թողած՝ ոչխարներին նման կը վազենք այն եկեղեցին, ուր սուրբ պատկերը տարուեցաւ: Երբեք լաւ չէր լինել, որ այդ սուրբ պատկերը բազմեցնէինք օրինակ Ա. Փրկչին մայր եկեղեցում, իսկ նորակառուց եկեղեցու վրայ եղած մօտ 40,000 բուրձի (դուռէ և աւելի) եղած ծախքը մի մասով բարեգաղթէինք և եկեղեցւոյն վրայ շուրջ ընծայէինք թէ Ա. Փրկչին, թէ Ա. Նշանին և թէ գլուխացոց եկեղեցուն ըստ ամենայն մասանց, զգեստներով և այլ:

կամ բոլորովին թողել է նրան: Ամբողջ օրերով էջր դադարում նրան ամեն տեղ գիտաւորութիւն:

Այն ինչ եղանակը փոխուեց, անձերը առանց դադարելու գալով էր, իսկ փոքրիկ աղջիկը, հնազանդ սատարի գրտին և վառ եղանակին, բոլոր ժամանակ թափառում էր այգում, սրահներում և ստատիկ տխուր թիւամբ կամաց կանչում էր իւր Մարունը:

—Դէ՛ս արե՛, Մարուն: Ե՛կ, սիրելիս, կանչում էր նա և օրից օր աւելի տխուր ձայնով էր արձակում:

Բայց Մարուն չէր դալիս և Լիզան հասկացաւ վերջապէս, որ ինքը նրան այլ ևս չի տեսնել, որ երբեք խաղի ընկեր չի ունենալ և ոչ դիւ բարեկամ չի ունենալ այս մեծ հին տանը: Այն ժամանակ նրան մանկական անեղանի յուսահատութիւն տիրեց:

V

Անցաւ էլի մի օր: Արեգակը նորից փայլեց այգու վրայ, ա. Բոնիֆատը, իւր դրօշի սեղանի մօտ նստած, աշխատում էր գլխով հենց նոր գտած հաղթագրութեանը, բայց գործը մի տեսակ աջող չէր գնում:

—Այս քնն է, գործնաւոր էր նա: Կարծեմ բոլոր հարկաւոր իրերը ձեռքիս տանն են, այն ինչ կարծես ինձ մի բան պակաս է: Այո, ինչ որ երկու երեք օր է ես ինձ նման չեմ: Այս քնն է կը նշանակէ... Հէ՛, հասկանալու եմ:

Նա պէտք է թէ ևս անուան, խոստովանուէր, որ նրան պակաս է Լիզան, նրա ուրախ ծիծաղը և խաղը: Նա գանգը քաշեց: Մտաւ Հերտրուդան:

Բոնիֆատը հարց առաջարկեց Լիզային մասին: Հերտրուդան չփորձեց յայտնեց նրան, որ աղջիկը հիւանդ պատկած է և ինքը չգիտէ, թէ ինչ է պատահել նրան:

Գ. Բոնիֆատն ասաց, որ ինքը կերթայ նրան նայելու և Հերտրուդան ստիպուած էր տանել նրան դատարկ, ցուրտ սեփեակը, որտեղ տեղաւորուած էր մանու-

սպանելով և ամենալոյսով երգելի խմբով, որի պարի պահապանութիւնն աչքի է ընկնում հենց ամեն մի եկեղեցում, առանց բացառութեան, իսկ մեծաբանակ գուժարի մնացորդ նշանաւոր մասով հողալ մեր միւս ոչ պակաս կարեւոր ծախքերը մի թէ կարծում էր մենք ծախք անելու տեղ չէինք գտնիլ քնն է: Ահա ձեռք մի շարք ամենալոյսով ծախքեր, որ տեսնում ենք և չենք տեսնում:

1) Ուր է մեր քահանայանքի ընթերցարանը, ունիւնք—հէ: 2) Ուր է մեր յարգարանը, ունիւնք—ոչ: 3) Ուր է մեր Ա. Նշան եկեղեցու աղայոց միջոցաւ զարգացող շինութիւնը, ունիւնք—հէ: 4) Ուր է մեր հողերը կառավարութեան, շինութիւնը, ունիւնք—հէ: 5) Ուր է մեր Արդարութեան զարգացող շինութիւնը, ունիւնք—հէ: 6) Ուր է մեր հին գերեզմանատան պարիսպը, այն գերեզմանատան որ մեզ համար, մեր եկեղեցիներին և մեր մանուկներին համար ժամանակին անապին եկամուտ բերող սրբավայրն է, որ ըստի գնում է այն քան քանդուած է այդ մասին հողում ենք—հէ: 7) Ինչու ենք թողնում, որ Ա. Ելմիսթին իւր աղքատիկ միջոցներով տարուած լինի նորոգելու քաղաքին մէջ ունեցած իւր սեպհանան կրպակները կամ նոր կառուցանելու: Մի թէ մենք չէինք կարող մեր 'ի նախկին վաճառած փողերը մի մասով գնել մի հինգ կրպակ շինել և երբեք որդիական նուէր մատուցել մեր եկեղեցիներին կողմից եկեղեցիներին Մօրը՝ Ա. Ելմիսթին: Կարող էինք բայց կատարել: Ելմիսթին—հէ: 8) Երկրորդ արախան երկրպահան զարգացող աղայոց ունիւնք, ամեն տարի 200-ի չափ մանուկներ մեր զարգացողից դուրս են մնում տեղի ողորթեան պատ-

*) Նոր նոր ներկայ յարգողի ջանքով սկզբնաւորուած, բայց թողնուած է: **) Լուսն ենք, որ մտադրութիւն կայ սկսելու, բայց փող Աստուած տայ:

կը: Աղջիկը ծանր թմորութեան մէջ պատկած էր և ջերմից վեր ու վեր էր թրուչում: Հօրեղբայրը խօսեց նրա հետ: Նա նրան չհասկացեց:

Խոստատարուածն իրիտ յանդիմանութիւն անելով, որ նա իրեն այդ մասին վաղ չէր յայտնել, ա. Բոնիֆատը հրամայեց նրան ուղարկել բժշկի կոնսից: Երբ Հերտրուդան փնթիթիթով գնաց հրամանը կատարելու, Բոնիֆատը հարց իւր չորսը: Այդ ամենամոտայն սենեակն էր տան մէջ: Ոչ դուրս, ոչ վարագոյններ, ոչ բուխարում կրակ կար: Կատարեալ սառցատուն: Նա մօտեցաւ մանձակալին, որտեղ Լիզան քնի մէջ այս կողմն այն կողմն էր ընկնում: Փորձիկ աղջիկն այնպէս էր զեղնել և լըզնել, որ Բոնիֆատը հաղիւ ծանաչեց նրան: Նա աստիկ խղճազայն փորձիկ արարածին, որը բոլորովին կորչում էր անապին մահճակալի մէջ, հիւանդութիւնից տանջուած, ծանր շունչ քաշելով և ձգած ճակատագրի կամ: Քնն: Նա հասկացաւ, որ այդ աղջիկն իւր մօտ ըստբախտ էր, ուստի ամաչում էր և ցաւ էր դրում:

Բժիշկը երկար նայում էր հիւանդին և ականջ էր դնում նրա գոտանցանքին: —Հիւանդութիւնը շատ ծանր է, ասաց նա ա. Բոնիֆատին անհանգիստ հարցին: —Աղջիկը, երեկ, այս բանի օրերս ճղային ցնցում է կրել:

Հերտրուդայից բացատրութիւն ուղեցին և նա տոկոսած էր պատմել կատուի հետ պատահած դէպքը:

—Ահա տեսնում էք, ասաց Բժիշկը: Որոշ դեռ ես ոչինչ չեմ կարող ասել: Թէ և կարծում եմ, որ սրտ կհանքը վրէպանգի մէջ է: Նախադրուածում եմ ձեռք, որ այս գիշեր սրտ դուրս թիւն, աւելի ծանր կ'լինի:

Բժիշկի խօսքերից վախեցած՝ ա. Բոնիֆատն ինքը մնաց հիւանդի մօտ, և բարկացած վրէպեց Հերտրուդային, երբ դա առաջարկեց, որ ինքը մնայ Լիզային մօտ:

Նա բաղկաթուր մօտեցրեց մահճա-

նաւով, ունիւնք այդովիս շինութիւն—հէ: 9) Փիւղացոց եկեղեցին քաղաքի էր: Երբեք հետա լինելով, նրա ժողովուրդն էլ մի տղայոց միջոցաւ զարգացող աղայոց, այդ զարգացող համար կայ շինութիւն—հէ: 10) Մեր անարարկարող աղքատացող մի բաղէ գոնէ մասնակ ենք բարեկարգել և նրա եկամուտները չառացնել անշարժ կառուածներով: —հէ: 11) Մեր եկեղեցիներին հաշուով կ'երևայեցէ մասնակ ենք արդեօք մի քանի քահանայ աղքատ աշակերտներ ուղարկել ու Ելմիսթին ձեռնարկը մեզ համար աղապարկն արժանաւոր քահանայացուներ պատրաստելու: Ժողով—հէ: Մի թէ այդ մեծ գործ չէր լինում:

Այժմ մենք պիտի հաստատենք, որ մենք մեր փողերը տէրը չենք:

Ասացինք, որ Ա. Փրկչի եկեղեցին օծուել է 1876 թ. Թիւրքիստան հօ չի լինի, եթէ ասենք, որ մենք բոլորս էլ մեր բոլորի հարկերն ու մայրերն էլ ընդերքն ու եղբայրներն էլ ընդերքն ու հարսներն էլ թողնենք ու ծոռենք էլ մի խօսքով մեծից մինչև փոքրը, ամեն մէկը իրենց կարիքներին չափով այդ եկեղեցու շինութեան համար փող են նուիրելու: Մօտ 200,000 բուրձի փող է նստել նա, այս քնն էր երկրից չեն թափուել այդ փողերը, մենք մեր զբաղմունքներն ենք տուել, որ եկեղեցին կիսատ չմնայ, այլ լրանայ: Երբեք մենք, շատ լաւ ենք արել, բայց իսթիքներն եղէք մի մեղքով: Երբեք մենք, շատ լաւ ենք արել, որ մէկս և տեղեկ ինքն շինութեան հաշիւները, իմ հէք, իմ մէրդ, իմ եղբայր՝ թէ քաւ ըլլաւ, քաւ փխտած թէ իմ անկողն, իմ հարսը՝ թէ քաւ անեղծաղը, որ մէկս ասացէք խղճը բռն: Ես դուրս չեմ: Մի թէ, որ մենք բոլորս էլ բանից տեղեկ չենք, որ մեր փողերը տէրը մենք չենք: Այնքան ա-

րարովին ստուա: Նա կարծում էր, թէ փողերի աղջիկը մոտաւ Բայց Լիզան յանկարծ բաց արաւ աչքերը, նայեց չորսը պարզ, զարմացած հայեացքով և նկատեց ա. Բոնիֆատին:

—Հօրեղբայր, թող կանչեց նա: Այդ հասարակ խօսքի վրայ ծերունին զգաց, թէ ինչպէս հեկեկաւոր խղճեց իւր կրկնադրը:

—Դու ծանաչում ես ինձ, խղճ երեխայ, ասաց նա, աշխատելով ժողովուրդի աղջիկը արեց, տարածելով դէպի նա իւր թաթիկները: Եւ զգացուած, յաղթուած ծերունին կան ձգեց գլուխը նրա կրծքին:

—Ոչ, չեմ ուղղում, Լիզան, հարցրեց նա, երբ հիւանդը թողեց նրան իւր դրօշիկը:

—Զիտեմ... անի, այո, ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Քո կատուին: Բայց չէ որ ես չգիտեմ, թէ ուր է նա:

—Այո, ոչ, հօրեղբայր, սուր ինձ իմ Մարուն: Ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Տե՛ր իմ Աստուած, քնն անում: Շը՜նչում էր աղալած ա. Բոնիֆատը, տեսնելով որ մանուկը սկսեց լաց լինել... Հէ, դիտեմ, լա՛ր սիրելիս, ես քեզ համար կը բերեմ քո Մարուն, միայն սպասիր և մի լաց լինել:

—Լա՛ւ, ասաց աղջիկը, յանկարծ հանդիմանալով: Գնա չուտով:

Մերունին չուտով ըստբախտեց հագուստի օձիկն և մինչև անգամ վերարկու էլ չվերցնելով, վաղեց խաղալիքներ իր խոռոթով: Զարթեցնելով վաճառականին և զբոսիկով ամբողջ խոռոթով նա վերջապէս դուռը իսկական մեծութեան մի կատու, ձգեց նրա համար մի սկիւր և վաղեցիկ գնաց տուն:

Անհաւանք և նկարագրել Լիզայի ու խաղալիքները կատուին տեսնելու միջոցով: Նա անդուստ լաւ էր շինած, որ հիւանդը կորած ընկերով տեղ երբեք չէր թողնում: Նրա գոհուած զեղնելով, որ մեր փողերը տէրը մենք չենք: Այնքան ա-

րարովին ստուա: Նա կարծում էր, թէ փողերի աղջիկը մոտաւ Բայց Լիզան յանկարծ բաց արաւ աչքերը, նայեց չորսը պարզ, զարմացած հայեացքով և նկատեց ա. Բոնիֆատին:

—Հօրեղբայր, թող կանչեց նա: Այդ հասարակ խօսքի վրայ ծերունին զգաց, թէ ինչպէս հեկեկաւոր խղճեց իւր կրկնադրը:

—Դու ծանաչում ես ինձ, խղճ երեխայ, ասաց նա, աշխատելով ժողովուրդի աղջիկը արեց, տարածելով դէպի նա իւր թաթիկները: Եւ զգացուած, յաղթուած ծերունին կան ձգեց գլուխը նրա կրծքին:

—Ոչ, չեմ ուղղում, Լիզան, հարցրեց նա, երբ հիւանդը թողեց նրան իւր դրօշիկը:

—Զիտեմ... անի, այո, ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Քո կատուին: Բայց չէ որ ես չգիտեմ, թէ ուր է նա:

—Այո, ոչ, հօրեղբայր, սուր ինձ իմ Մարուն: Ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Տե՛ր իմ Աստուած, քնն անում: Շը՜նչում էր աղալած ա. Բոնիֆատը, տեսնելով որ մանուկը սկսեց լաց լինել... Հէ, դիտեմ, լա՛ր սիրելիս, ես քեզ համար կը բերեմ քո Մարուն, միայն սպասիր և մի լաց լինել:

—Լա՛ւ, ասաց աղջիկը, յանկարծ հանդիմանալով: Գնա չուտով:

Մերունին չուտով ըստբախտեց հագուստի օձիկն և մինչև անգամ վերարկու էլ չվերցնելով, վաղեց խաղալիքներ իր խոռոթով: Զարթեցնելով վաճառականին և զբոսիկով ամբողջ խոռոթով նա վերջապէս դուռը իսկական մեծութեան մի կատու, ձգեց նրա համար մի սկիւր և վաղեցիկ գնաց տուն:

Անհաւանք և նկարագրել Լիզայի ու խաղալիքները կատուին տեսնելու միջոցով: Նա անդուստ լաւ էր շինած, որ հիւանդը կորած ընկերով տեղ երբեք չէր թողնում: Նրա գոհուած զեղնելով, որ մեր փողերը տէրը մենք չենք: Այնքան ա-

րարովին ստուա: Նա կարծում էր, թէ փողերի աղջիկը մոտաւ Բայց Լիզան յանկարծ բաց արաւ աչքերը, նայեց չորսը պարզ, զարմացած հայեացքով և նկատեց ա. Բոնիֆատին:

—Հօրեղբայր, թող կանչեց նա: Այդ հասարակ խօսքի վրայ ծերունին զգաց, թէ ինչպէս հեկեկաւոր խղճեց իւր կրկնադրը:

—Դու ծանաչում ես ինձ, խղճ երեխայ, ասաց նա, աշխատելով ժողովուրդի աղջիկը արեց, տարածելով դէպի նա իւր թաթիկները: Եւ զգացուած, յաղթուած ծերունին կան ձգեց գլուխը նրա կրծքին:

—Ոչ, չեմ ուղղում, Լիզան, հարցրեց նա, երբ հիւանդը թողեց նրան իւր դրօշիկը:

—Զիտեմ... անի, այո, ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Քո կատուին: Բայց չէ որ ես չգիտեմ, թէ ուր է նա:

—Այո, ոչ, հօրեղբայր, սուր ինձ իմ Մարուն: Ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Տե՛ր իմ Աստուած, քնն անում: Շը՜նչում էր աղալած ա. Բոնիֆատը, տեսնելով որ մանուկը սկսեց լաց լինել... Հէ, դիտեմ, լա՛ր սիրելիս, ես քեզ համար կը բերեմ քո Մարուն, միայն սպասիր և մի լաց լինել:

—Լա՛ւ, ասաց աղջիկը, յանկարծ հանդիմանալով: Գնա չուտով:

Մերունին չուտով ըստբախտեց հագուստի օձիկն և մինչև անգամ վերարկու էլ չվերցնելով, վաղեց խաղալիքներ իր խոռոթով: Զարթեցնելով վաճառականին և զբոսիկով ամբողջ խոռոթով նա վերջապէս դուռը իսկական մեծութեան մի կատու, ձգեց նրա համար մի սկիւր և վաղեցիկ գնաց տուն:

Անհաւանք և նկարագրել Լիզայի ու խաղալիքները կատուին տեսնելու միջոցով: Նա անդուստ լաւ էր շինած, որ հիւանդը կորած ընկերով տեղ երբեք չէր թողնում: Նրա գոհուած զեղնելով, որ մեր փողերը տէրը մենք չենք: Այնքան ա-

րարովին ստուա: Նա կարծում էր, թէ փողերի աղջիկը մոտաւ Բայց Լիզան յանկարծ բաց արաւ աչքերը, նայեց չորսը պարզ, զարմացած հայեացքով և նկատեց ա. Բոնիֆատին:

—Հօրեղբայր, թող կանչեց նա: Այդ հասարակ խօսքի վրայ ծերունին զգաց, թէ ինչպէս հեկեկաւոր խղճեց իւր կրկնադրը:

—Դու ծանաչում ես ինձ, խղճ երեխայ, ասաց նա, աշխատելով ժողովուրդի աղջիկը արեց, տարածելով դէպի նա իւր թաթիկները: Եւ զգացուած, յաղթուած ծերունին կան ձգեց գլուխը նրա կրծքին:

—Ոչ, չեմ ուղղում, Լիզան, հարցրեց նա, երբ հիւանդը թողեց նրան իւր դրօշիկը:

—Զիտեմ... անի, այո, ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Քո կատուին: Բայց չէ որ ես չգիտեմ, թէ ուր է նա:

—Այո, ոչ, հօրեղբայր, սուր ինձ իմ Մարուն: Ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Տե՛ր իմ Աստուած, քնն անում: Շը՜նչում էր աղալած ա. Բոնիֆատը, տեսնելով որ մանուկը սկսեց լաց լինել... Հէ, դիտեմ, լա՛ր սիրելիս, ես քեզ համար կը բերեմ քո Մարուն, միայն սպասիր և մի լաց լինել:

—Լա՛ւ, ասաց աղջիկը, յանկարծ հանդիմանալով: Գնա չուտով:

րարովին ստուա: Նա կարծում էր, թէ փողերի աղջիկը մոտաւ Բայց Լիզան յանկարծ բաց արաւ աչքերը, նայեց չորսը պարզ, զարմացած հայեացքով և նկատեց ա. Բոնիֆատին:

—Հօրեղբայր, թող կանչեց նա: Այդ հասարակ խօսքի վրայ ծերունին զգաց, թէ ինչպէս հեկեկաւոր խղճեց իւր կրկնադրը:

—Դու ծանաչում ես ինձ, խղճ երեխայ, ասաց նա, աշխատելով ժողովուրդի աղջիկը արեց, տարածելով դէպի նա իւր թաթիկները: Եւ զգացուած, յաղթուած ծերունին կան ձգեց գլուխը նրա կրծքին:

—Ոչ, չեմ ուղղում, Լիզան, հարցրեց նա, երբ հիւանդը թողեց նրան իւր դրօշիկը:

—Զիտեմ... անի, այո, ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Քո կատուին: Բայց չէ որ ես չգիտեմ, թէ ուր է նա:

—Այո, ոչ, հօրեղբայր, սուր ինձ իմ Մարուն: Ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Տե՛ր իմ Աստուած, քնն անում: Շը՜նչում էր աղալած ա. Բոնիֆատը, տեսնելով որ մանուկը սկսեց լաց լինել... Հէ, դիտեմ, լա՛ր սիրելիս, ես քեզ համար կը բերեմ քո Մարուն, միայն սպասիր և մի լաց լինել:

—Լա՛ւ, ասաց աղջիկը, յանկարծ հանդիմանալով: Գնա չուտով:

Մերունին չուտով ըստբախտեց հագուստի օձիկն և մինչև անգամ վերարկու էլ չվերցնելով, վաղեց խաղալիքներ իր խոռոթով: Զարթեցնելով վաճառականին և զբոսիկով ամբողջ խոռոթով նա վերջապէս դուռը իսկական մեծութեան մի կատու, ձգեց նրա համար մի սկիւր և վաղեցիկ գնաց տուն:

Անհաւանք և նկարագրել Լիզայի ու խաղալիքները կատուին տեսնելու միջոցով: Նա անդուստ լաւ էր շինած, որ հիւանդը կորած ընկերով տեղ երբեք չէր թողնում: Նրա գոհուած զեղնելով, որ մեր փողերը տէրը մենք չենք: Այնքան ա-

րարովին ստուա: Նա կարծում էր, թէ փողերի աղջիկը մոտաւ Բայց Լիզան յանկարծ բաց արաւ աչքերը, նայեց չորսը պարզ, զարմացած հայեացքով և նկատեց ա. Բոնիֆատին:

—Հօրեղբայր, թող կանչեց նա: Այդ հասարակ խօսքի վրայ ծերունին զգաց, թէ ինչպէս հեկեկաւոր խղճեց իւր կրկնադրը:

—Դու ծանաչում ես ինձ, խղճ երեխայ, ասաց նա, աշխատելով ժողովուրդի աղջիկը արեց, տարածելով դէպի նա իւր թաթիկները: Եւ զգացուած, յաղթուած ծերունին կան ձգեց գլուխը նրա կրծքին:

—Ոչ, չեմ ուղղում, Լիզան, հարցրեց նա, երբ հիւանդը թողեց նրան իւր դրօշիկը:

—Զիտեմ... անի, այո, ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Քո կատուին: Բայց չէ որ ես չգիտեմ, թէ ուր է նա:

—Այո, ոչ, հօրեղբայր, սուր ինձ իմ Մարուն: Ես իմ Մարուն եմ ուղղում:

—Տե՛ր իմ Աստուած, քնն անում: Շը՜նչում էր աղալած ա. Բոնիֆատը, տեսնելով որ մանուկը սկսեց լաց լինել... Հէ, դիտեմ, լա՛ր սիրելիս, ես քեզ համար կը բերեմ քո Մարուն, միայն սպասիր և մի լաց լինել:

—Լա՛ւ, ասաց աղջիկը, յանկարծ հանդիմանալով: Գնա չուտով:

Մերունին չուտով ըստբախտեց հագուստի օձիկն և մինչև անգամ վերարկու էլ չվերցնելով, վաղեց խաղալիքներ իր խոռոթով: Զարթ

ՀԱՅԼԱՐԱՐԻ ԶԱՄԲՈՒՆՈՅ Սուրբ Աստուածածին
 եկեղեցու գաւթի՝ Տափի թաղի եկեղեցու միգասեան տալոյց ուսում-
 նարանում աշակերտների ընդունելութիւնը և վերաքննութիւնը
 կ'սկսուի օգոստոսի 25-ից: Խնդրատուները կարող են դիմել ուսում-
 նարանում աւագ ուսուցիչ Մելքոն Կասաբեօզին առուօտեան ժամը
 10-ից մինչև 1-ը: 3-2

Վաճառում է Եւրոպայի ամենանշանաւոր քաղաքների և պետութեան ըլլոր քաղաքների ղեղատներում և ղեղավաճառների մօտ, Գլխաւոր պահեստը գտնւում է Վալշաւում հնարաղի, ղեղատնանտէր, Փարմացիայի մանգիստր Վ. Կոպլինսկա մօտ, Ելէքտորալնայա փողոց N 39: Սեճ արկղ Գալանիներ Վարշաւում արժէ 50 կոպ., փոքրը 30 կոպ.:

ԼՂԽՍ տեսաւ
ՈՒՂԵՅՈՅՑ
ԴՈՐԾՆԱԿԱՆ

BATEAUX VAPEUR FRANÇAIS A. PAQUET ET CIE.
ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԳԵՆՑՈՒԹԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս Ա Ն Տ Ա Լ Մ Ի Դ Ի
(SANTAL MIDV)
Պօրիզի զեղազ ործի պատրաստած է Ռուսիայում
Մաքուր սանդալի էսէնցիան, որ պարտապաշտում է այս կապսիւլ-
ները մէջ, բժշկիչները խորհուրդ տան առկա գործածել Հանրօրէի
դէմ (ծածուկ հիւանդութիւն) բալզամ-կապսիւլի և կուրէբայի
փոխարէն: Սա աւելի արագ է ներգործում, ստամոքսը չէ յոգ-
նեցնում, ամենափոքր հոտ չգամ չէ առաջացնում և վեր-
ջացնում է սրտի խառնելը և կլիթիլը
Պահպանել է Ռուսիայի գլխաւոր զեղատներում:
(M.)

Ն. Ի. ԲԱԶՄԱՆՅԱՆ

Առաջարկում եմ պ.պ. սիրողներին լաւ ծխախոտ և պապի-
րոս իմ գործարանից, ուր պահեստում կալ թիրքական և տե-
ղական արգինաւթեռութեան գերազանց յատկութեան թարմ
ծխախոտ: Պատուէրները կատարւում են ճշգրտութեամբ և գոր-
ծածողների ճաշակի համեմատ: Մագազինում կալ ծխախոտ
գործածելու ամենալաւ գործիչներ և նիւթեր: Գործարանի գլխա-
ւոր խանութը գտնուում է Դիօցցովայա փողոցում, աջնուական-
ների հօղային բանկի (նախկին Արժրուեստ) տանը:

Типографія конторы газеты Кавказъ, Гол.пр., д Читахова.

Ուրբաթ օրերը՝ երեկոյեան, չբա-
առու դժուր
Կիրակի օրերը՝ սաւառար Կ. Պօլ-
սից:

